

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

Universitätsbibliothek Paderborn

**Joannis Pierii Valeriani Bellunensis Hieroglyphica, Sive De
Sacris Ægyptiorum Aliarumque Gentium Literis,
Commentariorum Libri LVIII**

Valeriano, Pierio

[Lipsiae] ; Francofurti Ad Moenum, 1678

Divinitas.

urn:nbn:de:hbz:466:1-14259

A
JOANNIS PIERII VALERIANI
HIEROGLYPHICORUM

LIBER XXXII.

DE IIS QUÆ PER CAPUT
SIGNIFICANTUR

Ex sacris Ægyptiorum Literis.

AD JACOBUM FUGGERUM.

B
PRINCIPIUM. CAP. I.

Precipuum quidem Capitis hieroglyphicum apud omnes fuit, ut ex eo principium intelli-
geretur, id vel frequentissimus authorum usus, vel nominis ipsius indicat originatio: si-
quidem ita vocatum ait Varro, quod ab eo capiunt initium, & sensus & nervi. Vel quoti-
dianus sermo aperte declarat, dum aliquem esse huic vel illi rei caput dicimus, dum à
capite aliquid exordiri, dum in proverbis, pisce à capite primum putere, Græci dicunt, cum ma-
lorum publicorum & privatorum causam in Reipublica vel familiae cujusquam principe consistere
profuturum: ad id Platonice scilicet intuentes, tales esse cives, quales qui primatum inter eos
obtinent. Et Cicero, caput esse ad beate vivendum securitatem ait. Pro præcipuo vero, ad Appium
Epistol. *An tibi obviam non prædirem? primum Appio Claudio, deinde Imperatori, deinde more ma-*
jorum, deinde quod caput est, amico. Sed quid alienis adeo immoremur, cum nostris abunde uti
possimus? Ipso statim Bibliorum principio, Beresith, Aquila vertit, *ἐν κεφαλίδι* in capitulo, aperte Vir-
quod caput initium custosque rerum sit, vulgata editio fecit, *In principio*, quod hieroglyphici esset
interpretamentum. Alii dixerunt, in capite, in Filio: nam mundus per ipsum factus est. Quod
vero in Esaiæ visione habetur de Seraphim duobus, qui senis singuli alis præditi, binis ca-
put Dei velabant, binis alteris ejusdem pedes obtegebant, per adopertum caput, exordia
Dei incompta esse interpretatur Adamantius, per obtectos vero pedes, novissima non compre-
hendi, sola media in conspicuo esse, opera quippe ejus divinæ indicia providentiæ, cælorum motus
varios, Solis, Lunæ, stellarumque progressus, terræ, maris, & aëris vicissitudines, & quæcumq;
in rerum natura suo sunt ordine disposita: sed enim quæ antea ita fuerint, novit nemo. Ex iis, quæ
sunt, Deum intelligimus: posthæc quæ futura sunt credere quidem possumus, sed scire nequimus.
Unde legas apud concionantem in Divinis literis Regem: *Annunciate mihi priora, & novissima quæ
erunt, & dicam vos esse Deos.*

D
DIVINITAS. CAP. II.

In Deo sane Caput cum ponimus, id quod in eo constat Divinitatis intelligimus, quæ cuncta scilicet
præcedit, & cui omnia subiecta sunt, diceret Eucherius. Idem & Hieronymus tradit eo libello,
in quo, quid sit Divinitas, explicat. Tam infano vero cultu Ægyptii caput omne venerabantur, ut à
capitibus & armis brutorum prorsus abstinerent, Divinitati injuriam facere arbitrati, si quis illa efi-
tasset. Platonici tradunt humanum caput ad mundani orbis similitudinem compactum, in eoque
duos animæ divinos circuitus interlocatos, esseq; membrum divinissimum ac reliquorum omnino
princeps: reliqua, ut capiti serviant adjuncta. Caput, ait Hierosolymitanus Hesychius, ut hoc obiter

B b b

adda-

Una cum
quing. sen-
sibus in-
terioribus
& quatuor
exterioribus.
Caput pro-
mente.

addamus, uniuscujusque animalis ratione pollentis Mens dicitur, cujus sedes cerebrum: unde ca-
put, & cuncta quæ adhærent jecori, super altare in holocaustum ponere jubemur: nam & cor & je-
cur concupiscentiæ nostræ impetum, motumque continent. Hinc Paulus nobis bene precatus: *Pax,*
inquit, *Dei, quæ exuperat omnem sensum, custodiat corda vestra, & intelligentias vestras.* Idem Hesychi-
us huc adnecit illud ex Esaia: *Omne caput languidum, & omne cor marens, a planta pedis usq. ad cer-
vicem, non est in eo sanitas.* quod enim in nobis est rationis, ut dictum, in utroque habitat, & corde
& cerebro. Non decet autem mentem sobriam dividi, sed esse veluti vinculum, quod affectus no-
stros ad sanam rationem adjungat atque devinciat.

DOMINIUM, CAP. III.

τὸ κεφά-
λαιον τῆς
τιραν-
νίδος,
caput &
princeps
tyrannidū.
Lucian. in
Tyranni-
cida.
Artem. l. 1.
sup. 18.

ET quamvis per se caput principatus indicium sit, longe tamen significantius hieroglyphiceque
magis id ostendit, si fascia redimatur, sive ea Corona, sive, ut apud Græcos, Diadema vocetur.
Nam & conjectores eo redimiculo caput insignitum per somnium visum, domini signum autu-
mant. Sedenim diademati suus est locus inter vestimenta, ubi reliqua tractamus insignia, nunc de
capite simpliciter verba facimus.

MUNDI MOLES. CAP. IV.

Serapidis simulacrum apud veteres auctores celeberrimum, cœlum habere caput dicebatur. *Ar-*
de Eustathius erudite I. Iliad. veteres ait cœlum pro capite accepisse, atque ita Pallas de cœlo de-
scendit, incitatioem Achillis iram compressura. Sed quoniam multa super eo toto opere dicenda
sunt, quod id sibi numen Ægyptii pro rerum natura confinxere, non importunum fuerit loco hoc
totam hieroglyphicam ejus effigiem, per quam mundi totius moles indicatur, semel eo modo de-
scribere, quo exhibita est ab oraculo, quod ut fertur, ipse de seipso in Nicocreontis Cyprii regis
gratiam his carminibus enunciauit:

Εἰμὶ θεὸς τοῦ δέμασι οἴον, καὶ ὡς εἶπω
ἔρχομαι κόσμῳ κεφαλῇ, γαστήρ ἡ θάλασσα,
Γαῖα δέ μοι πόδες εἶσι, τὰ δὲ δατ' ἐν αἴθερι καί,
ὄμματ' ἀπὸ πηλῶν λαμπρῶν φάσγ' ἡλίου.

Sed quoniam in Macrobianis aliquot codicibus pro lectione, quæ est τῷ δέμασι, legere est ce-
lūgatiore versu τῷ δὲ μαθεῖν, si cui ea magis arrideat, dicamus:

Sum Deus, ut discas, talis, qualem ipse docebo,
Cælestis mundus caput est, mare venter opacum,
Terni pedes, aures versantur in æthere summo,
Lux, oculi, quam solis habet splendens imago.

Ubi animadvertendum, ventrem pro mari, & vice versa, mare pro ventre etiam apud alios accipi
præfertimque apud conjectores. Nam Hippocrates Cœus horum sententiam secutus, cum a grotto
qui per nocturnam imaginem mare perturbatum viderit, morbo ventris tentari conjicit, idque muni-
me contemptui habendum iudicat, qui adhibitis remediis, quo nutricatu is curandus sit, statim do-
cet. Quin apud nos etiam in sacris literis aliquid in hanc sententiam de Deo legere est. Nam, ut Cy-
prianus ait, mali demones ita per fabulas ea depravabant, quæ manifestissimis passim verbis in Divi-
nis literis explicantur, ut illud in hanc sententiam apud Esaiam 66. *Quam mihi sedem adificabitis? aut
quæ locus ad requiẽ mihi? cælum mihi thronus est, terni autem scabellũ pedum meorum,* quod, quo sit in-
tellectu accipiendum, videris apud Adamantium super Genesim, homilia prima. Apud Hieremiam
22. *Nonne cælum & ternam ego impleo?* Et Prov. 15. *In omni loco oculi Dei speculantur bonos & malos.*
Hinc Cyprianus idẽ, in abditis & secretis vel semotis locis, in cubiculis etiam ipsis orandum monet,
idque magis fidei convenire. ut sciamus Deum ubiq. esse præsentem, at dire omnes, & videre, & ma-
jestatis suæ plenitudine in audita quæque & occulta penetrare. Cum ita veteres per Serapin univer-
sam mundi molem, & ipsa rerum principia intelligerent, certatim cum templis magnificentissimis
honestarunt, cujusmodi ea fuerunt, quæ in Memphis & in Alexandria celebrantur. Pausanias Athenis
etiamnum templum Serapidis fuisse narrat, Ptolomæi in gratiam structum, Invaserat autem Ptolomæi

Quin etiam
tres in Deo
vera perso-
nas, juxta
oculum,
quod perhi-
betur Ihu-
liidi Ægy-
ptiorum re-
gi renūci-
atum. Sed
hoc super-
stitiosorum
commentu
depravavit.